

MEČISLOVO REINIO PEDAGOGIKOS IDĖJOS IR JŲ REIKŠMĖ ŠIANDIENOS DORINIO UGDYMO PROGRAMOSE

Nerijus Pipiras

Vytauto Didžiojo universitetas, Švietimo akademija
E. p. nerijus05@yahoo.com

Įvadas

Gyvenimas – tikėjimas – gyvenimas. Šiuo požiūriu, kurio autorius Thomas Groome'as, remiasi dorinio ugdymo mokymo turinys bendrojo ugdymo mokyklose. Tai gana naujas ir šiuolaikiškas požiūris. Vis dėlto dera pastebėti, kad panašias idėjas skleidė arkivyskupas Mečislovas Reinys, pats būdamas viena iš labiausiai apsišvietusių Lietuvos asmenybių ir savo tautos ateitį matęs tik išsilavinusiame ir dorame žmoguje.

Arkivyskupo pedagoginė veikla, jos sąsajos ir įtaka lig šiol nėra ištirtos. Tačiau reikia pripažinti, kad jos, pranokusios laiką, yra reikšmingos ir aktualios šiandienai. Tad kaip jos atsiskleidžia šiuolaikiniame dorinio ugdymo mokymo proceso bendrojo ugdymo mokyklose turinyje?

Tai istorinės tematikos straipsnis, kurio **tikslas** – aptarti ugdymo turinio sampratą dorinio ugdymo (tikybos) procese ir išryškinti sąsajas tarp T. Groome'o ir arkivyskupo M. Reinio pedagoginių idėjų.

Uždaviniai:

1. Aptarti ugdymo turinio sampratą dorinio ugdymo programoje.
2. Pristatyti T. Groome'o metodą.
3. Aktualizuoti arkivyskupo M. Reinio pedagogines idėjas ir jų reikšmę šiuolaikinio dorinio ugdymo procese.

Tyrimo metodai. Mokslinės ir archyvinės literatūros analizė. Taikomas lyginimo metodas.

Dorinio ugdymo turinys: Thomo Groome'o modelis

Šiandien ugdymo srityje auklėjimo funkcijos išsiplėtė, tapo kompleksiškesnės ir labiau specializuotos. Ugdymo mokslai, anksčiau telkęsi į vaiko studijas ir mokytojų parengimą, išsiplėtė apimdami įvairius gyvenimo amžiaus tarpsnius, įvairias už mokyklos

ribų esančias sferas bei situacijas. Nauji reikalavimai išskėlė naujo turinio, naujų ugdymo asmenybių ir institucijų poreikį. Susidaro įspūdis, kad šiandien ugdymas redukuojamas į grynai techninius bei funkcinius aspektus. Ugdymo fragmentacija, vertybių suvokimo neapibrėžtumas turi tendenciją nustumti mokyklą į tariamą neutralizmą, silpninantį auklėjamąjį potencialą ir darantį neigiamą įtaką mokinių ugdymui. Norima pamiršti, jog ugdymas visuomet suponuoja ir apima apibrėžtą žmogaus ir gyvenimo sampratą.

Kaip atsakyti į šiuos iššūkius? Pirmiausia svarbu išsikelti tikslą, kad ugdymo procesas negali būti išskaidytas į atskiras žinių bei įgūdžių sritis, nekreipiant dėmesio į asmenybę, jos visuotinę, transcendentinę ir istorinę tapatybę. Todėl šiame procese labai svarbi žinių ir gyvenimo sintezė.

Siekimas susieti protą ir tikėjimą, tapęs atskirų disciplinų siela, jas vienija, suskirsto ir koordinuoja, į patį mokyklinį pažinimą įdiegdamas pasaulio, gyvenimo, kultūros ir istorijos viziją (Katalikiškojo ugdymo kongregacija. Katalikiškoji mokykla ant trečiojo tūkstantmečio slenkščio, 1997).

Dorinio ugdymo pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose akcentuojama, kad dorinis ugdymas ne vien integralus: tai viena iš ugdymo turinio branduolio sričių, kadangi siekiama padėti mokiniams ugdytis moralės ir religijos supratimą, mąstymą, sąžinę ir kurti pozityvų, bendrosiomis dorinėmis vertybėmis grindžiamą santykį su savimi, su kitais žmonėmis ir pasauliu. Kalbant apie dorinį ugdymą negalima apsiriboti vien tik religiniu ugdymu. Šiandien dorinis ugdymas apima daug platesnį lauką. Tai tikėjimo, etinių dalykų, pilietiškumo sintezė. Todėl dorinio ugdymo kaip tokio turinys gana platus, tarpdisciplininis (Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos 2009, 3). Dorinis ugdymas tęsiasi per visą ugdymo procesą. Jo turinys nuolat kinta, o uždaviniai apima vis platesnį „išgyvenimo iššūkių ir tendencijų verpetuose“ horizontą. Juk svarbu ugdy-

ti kompetentingą asmenį, mokyti atsirinkti ir kritiškai vertinti informacijos gausą, o ne perteikti žinias, kurios greitai gali tapti neaktualios. Daug dėmesio čia skiriama dvasiniam mokinio tapsmui, asmens orumui ir bendrosioms žmogaus vertybėms. Skatinama saviraiška, dialogiškumas, socialinių ryšių kūrimas, palaikymas ir stiprinimas rūpinantis aplinka, mokantis argumentuotai atsakyti į dabarties klausimus ir apmąstyti žmogaus būtį pasaulyje. Kaip nurodo bendrosios programos, svarbiausi religinio ugdymo tikslai – išmokyti ieškoti atsakymų į klausimus tikėjimo požiūriu, ugdyti gebėjimus bendrauti su Dievu ir su artimu, pažinti Šventąjį Raštą ir tikėjimo turinį, atsiliesti į kvietimą siekti dvasinio augimo (Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos, 2009, 4). Čia svarbu, kad būtų ne tik perteikiamos žinios, bet ir ugdomos vertybinės nuostatos, todėl, kaip minėta anksčiau, dorinis ugdymas yra tarpdisciplininis. Svarbiausiam ugdymo tikslui – ugdyti visapusišką asmenybę – pasitarnauja ne tik kalbinis, socialinis, gamtamokslinis, meninis, technologinis, matematinis, informacinių technologijų ir sveikatos ugdymas. Mokytojai turi atsižvelgti į šiandienos iššūkius, konkrečią klasės situaciją ir mokinių įvairovę.

Svarbu ieškoti sąsajų, kurios jungtų įvairių požiūrių ir įvairios patirties mokinius, o ugdymą tikslinga individualizuoti. Čia svarbus ir asmeninis mokytojo pavyzdys. Pats ugdymo procesas, kaip nurodo bendrosios programos, grindžiamas dorinės mokinių motyvacijos skatinimu ir atsakingumo ugdymu, o ne moralizavimu. Turinys pateiktinas šiuolaikiškai ir aktualiai, todėl dalyko programos nuolat atnaujintinos.

Svarbi sėkmingo dorinio ugdymo sąlyga – mokytojų ir šeimų bendradarbiavimas. Įgyvendinant šiuolaikinio ugdymo nuostatas, tėvai tampa ugdymo įstaigų partneriais, paisoma jų nuomonės ir lūkesčių, kartu nemažai dėmesio skiriama tėvų švietimui, rizikos grupės šeimoms, stengiamasi teigiamai paveikti pedagoginę šeimos kultūrą. Šeima yra pirmoji ir pagrindinė vaiko ugdymosi aplinka. Dorinio ugdymo mokytojui svarbu žinoti, kokia yra socialinė aplinka ir auklėjimo patirtis mokinio šeimoje. Tad svarbu kurti palankią emocinę aplinką.

2009 m. patvirtinta dorinio ugdymo bendroji programa remiasi Thomo Groome'o modeliu. Iš pažiūros šis modelis atrodo be galo paprastas. Kalbėdamas apie jį, profesorius T. Groome'as sako, jog čia tiesiog išmintis sujungiama su Meile, nes ji ugdo (Groome, 1998). Taigi šiame modelyje pažinimas yra ne ginklas save įtvirtinti, bet padėti kurti saugesnę ir atviresnę bendruomenę. Doriniame ugdyme, pasak profesoriaus, svarbu klausti, ką žinojimas duoda as-

menybės ugdymui ir brandai, kokia yra moralinė žinojimo atsakomybė ir socialinė funkcija? Taigi, grįžtama prie hermeneutinės spiralės: praktikos ir teorijos, iššūkių ir apsisprendimų tarpusavio papildomumo.

T. Groome'as, apmąstydamas šią tiesą, neatliko jokių atvejo tyrimų. Jis tik reflektavo teorijos ir praktikos seką, kurioje gyvenimas ir tikėjimas neatsiejami. Šis metodas grįstas patirties sklaida – refleksija. Čia visi dėmenys sudedami ne į atsakymą į klausimus „kas?“ ir „kaip?“, bet į atsakymą į klausimą „kodėl?“. Nelieta sąlygų, vertinimo, nelieta ir pasyvaus intelekto. Tas likęs aktyvusis intelekto pradas, toks artimas Tomui Akviniečiui, asmenį daro asmeniu. Todėl būtent tai, pasak T. Groome'o, yra viso dorinio ugdymo turinio centras.

T. Groome'o modelis individui neapriboja laisvės spręsti iškilusias problemas, bet suteikia galimybę tai daryti reflektuojant patirtį ir išlaikant bendruomeniškumą. Todėl ir dorinio ugdymo, paremto šiuo metodu, turinyje svarbus interdiscipliniškumas, pasitikėjimo atmosferos kūrimas, dovanojantis bendrą atsakomybę už ateitį.

Nagrinęjant T. Groome'o modelį, kuriuo šiandien remiasi dorinio ugdymo programos bendrojo ugdymo mokyklose, išryškėja paprasta ugdymo paradigma: asmenybės ugdymas neatsiejamas nuo gyvenimo: gyvenimas – vertybinis apmąstymas – gyvenimas. Tai nėra nauja ugdymo aksioma, tačiau apimanti labai platų horizontą ir kaskart atnaujinama, atliepiant į dabarties iššūkius.

Tai susisieja ir su vieno intelektualiausių tarpukario Lietuvos žmonių, kunigo (vėliau – vyskupo ir arkivyskupo), profesoriaus M. Reinio idėjomis.

Arkivyskupo Mečislovo Reinio pedagoginės idėjos ir jų reikšmė šiandien

Mečislovas Reinyas didžiąją savo gyvenimo dalį paskyrė įvairiapusiškam asmenybės ugdymui. Matydamas, koks reikalingas Lietuvos ateičiai mąstantis, gebantis argumentuotai reikšti savo nuomonę ir už ją atsakyti žmogus, iš karto grįžęs po studijų užsienyje, M. Reinyas imasi pedagoginio darbo.

Tiesa, nereikia pamiršti, kad savotiškus pirmuosius pedagoginio darbo žingsnius jis pradėjo iš karto vos baigęs Rygos Aleksandro III gimnaziją – dvejus metus dirbo namų mokytoju gimtajame Madagaskaro kaime.

M. Reinyas dirbo Vilniaus lietuviškoje „Ryto“ gimnazijoje, dėstė Pedagoginiuose ir Aukštuosiuose kursuose, lietuvių katalikų mokytojų būrelyje bei Vilniaus kunigų seminarijoje. Taip pat skaitė paskaitas visuomenei. Aktyviai bendravo su įvairių sluoksnių

žmonėmis, visur skleisdamas dvasines vertybes. Tad pagrįstai (Vasiliauskienė, 2006, 86–90) galima sakyti, kad M. Reinio ugdymas augo ir plėtėsi, apimdamas vis kitas visuomenės grupes. Ugdymo tikslas – skleisti žinias, remiantis krikščioniškąja pasaulėžiūra. Jis pats yra sakęs: „Neužtenka lietuviams turėti mokyklą, reikia dar jį vesti tinkamoje tautai dvasioje. Istorija parodo ir gili psichologinė analizė patvirtina, kad tautos išsigimėliai yra ne tik menkos dorinės vertės žmonės, bet neturi ir dvasios lakumo, taip didžiai reikalingo mokslinei bei kultūrinei tvėrybai.“ M. Reinys tiesiog pastebi trūkumus ir siekia apsaugoti savo klausytojus nuo galimų pavojų – neigatyvios pasaulėžiūros įsivyravimo. Jis greitai reaguoja į susidariusias aplinkybes.

Savo straipsniuose M. Reinys nagrinėjo jaunimo ugdymo problemas. Pasak jo, „tautos gerovė, aišku, pareina labai žymioje dalyje nuo vaikų, jaunimo auklėjimo, įsakmiau tariant, nuo pasirinktosios auklėjimo krypties, kurioje juk būtinai turi pasireikšti pasirinktieji idealai bei tikslai“. M. Reinys tikėjo, kad jaunimas, vedamas patriotizmo bei meilės savo kraštui, gali daug nuveikti Tėvynės labui, nes „auklėjimo išmintis ir krikščioniškoji meilė reikalauja, kad auklėjime būtų mielu noru pasitinkami geri ir kilnūs jaunimo pasiryžimai, kad jie būtų auklėjami, kad jie būtų sunaudojami kaip motyvai tolimesniems pasiryžimams, pasiaukavimams ir lavinimams“ (žr. Vasiliauskienė, ten pat).

M. Reinys stengėsi ne tik perteikti žinias, bet ir mokslinti. Jam buvo svarbu ne tik raginti studentus, kad šie užsiimtų moksline veikla, bet ir pačiam rūpintis jaunaisiais mokslininkais. Jo akademinis žodis sklido ne tik auditorijose, bet ir už jų ribų. Amžininkai prisimena, kad į M. Reinio paskaitas susirinkdavo pilnos auditorijos studentų. Per vadinamąsias pedagogines pertraukas jis patardavo, kaip išvengti nuovargio besimokant, kaip rengtis egzaminams. Paskaitas skaitė populiariai, paprastai, vaizdžiai, stropiai joms ruošdavosi. Kadangi mokėjo devynias kalbas, naudojo daug naujausios literatūros, kurią mieliai skolinavo ir studentams. Geriausius studentų darbus, kaip savo straipsnyje mini kun. Nerijus Pipiras, ragindavo spausdinti mokslo žurnaluose, domėjosi jaunųjų mokslininkų darbais, ne vienam jų opanavo (Pipiras, 2017).

M. Reiniui buvo nesvetimos neotomistinės idėjos. Reikia prisiminti, kad neotomizmas – itin sudėtinga filosofijos tėkmė, dariusi įtaką personalizmui, egzistencinei filosofijai, „religijos fenomenologijai“. Kard. D.-J. Mercier ragino atsigręžti į Tomą Akvinietį (kaip ir Tomas Akvinietis rėmėsi Aristotelium, iš dalies – Platonu, šv. Augustinu) ir svarstyti aktualias

Apreiškimo tiesų, dievoieškos, dabarties žmogaus egzistencijos problemas. Nors Tomas Akvinietis ir laikė filosofiją teologijos tarnaitę, bet pagrindė būtiną teologijos, filosofijos, gamtos mokslų sąsają. Kaip teigia akademikas Algirdas Gaižutis (Gaižutis, 2014, 9), M. Reiniui ypač imponavo Désiré Nys, kuris įrodinėjo, kad su gamta supažindina gamtos mokslai, filosofija pagilina gamtos pažinimą visomis prigimtomis dvasios priemonėmis, teologija supažindina su antgamtiniu, Dievo apreikštu mokslu. Be to, D. Nys buvo geras lietuvių studentų (Pijaus Bielskio, Jurgio Galdiko ir kt.) bičiulis. 1909 m. jis pašventino įkurtos draugijos „Lietuva“ vėliavą, pasakė įspūdingą kalbą, lietuviams Liuvono universitete leido įsirengti atskirą skaityklą – to neturėjo jokios kitos tautybės studentai. Tai istorinis faktas, pagarbos ženklas Lietuvos valstybei – pavergtai ir pažemintai carinės Rusijos. M. Reiniui perspektyvus atrodė neotomizmui būdingas universalizmas, aristoteliškųjų-tomistinių prielaidų patikimumas. Mokslas nėra pasaulio pažinimo, būties atvėrimo aktų papildinys. Pagrindinės tiesos, būties ir egzistencijos esminiai neatveriami tik eksperimentais ir pažinimu, žmogiškasis intelektas privalo derėti su Dievo atvertimi, dieviškuoju intelektu, dievoieška ir dievostata. Ypač trijų esmingiausių žmogaus santykių su visuomene – individualizmo, kolektyvizmo ir solidarumo – kontekste. Pirmaisiais abejojama kaip kraštutiniais ir būtent solidarumas labiausiai vertintinas, nes grindžiamas krikščioniškuoju artimo meilės principu. Dėl neotomistų idėjų katalikiškoji teologija, eschatologija tapo modernesnė ir atviresnė naujai žmogaus istorinei patirčiai, siekiant tobulesnio bendruomeninio, socialinio gyvenimo.

Toks neotomistinių idėjų bagažas atsispindi ir arkivyskupo pedagoginėje mintyje. Jam svarbus nuolatiniškas pažinimas ir refleksija. Galima drąsiai sakyti, jog tiesa kaip tokia yra susipynusi su gyvenamąja realybe. Todėl ir kalbėdamas apie auklėjimą M. Reinys išskiria savarankiškumo svarbą. Pasak jo (1920, 121–125), tai asmens pažiūrų nepriklausomumas nuo kitų nuomonių ir pažiūrų. Todėl besimokančiam žmogui reikia ugdyti savarankiškumą ir „geran kelian pavest“. Taigi, svarbus ir konkretus pavyzdys. Šias mintis autorius plėtoja ir straipsnyje „Auklėjimo kely“ (Reinys, 1917, 17–22). Anot jo, tvirta valia ir doras būdas užbaigia fiziškai ir protiškai išplėtoto asmens tobulinimą. Visų šių ypatybių dermė sudaro idealą, kurio siekiama. Individo auklėjime labai svarbus, M. Reinio nuomone, žmonių pažinimas. Todėl svarbu kreipti dėmesį į tai, kaip auklėjamieji žiūri į gyvenimą, ko siekia, kaip motyvuoja savo pasirinkimus bei poelgius, ar skiria deramą dėmesį į pastabas, pavyz-

džius, pamokymus. Ugdant žmogų didelę įtaką daro ir pasaulio, kuriame žmonės gyvena ir kurio taisyklėmis vadovaujasi, pažinimas. Taigi, ugdymas neturi būti atskirtas nuo gyvenimo, nuo aktualijų. Pasak M. Reinio (1925), svarbu kreipti dėmesį į pažiūras, polinkius, tačiau vis dėlto asmenybės ugdyme nereikia nukrypti į kraštutinumus, vien tik atsižvelgiant į psichiką ir jos ypatybes laikant aukščiausiu lavinimo bei auklėjimo mastu.

M. Reinys straipsnį „Lavinimo ir auklėjimo kely“ baigia teigdamas, kad vienas žymiausių lavinimosi siekimų yra protinis subrendimas, „kuris ir galima lengviausiu būdu atsiekti mokyklose tam tikromis sąlygomis. Bet vis gi, kad neįsiskiepijus klaidingo supratimo, čia reikia turėti omeny, jog švietimas dar ne visa nulemia; atvirkščiai, reikia aiškiai pabrėžti, jog vienas švietimas be doros nesudarys išlavintos, kilnios asmenybės, kuri būtų brangi visuomenei ir tautai. Čion ateina į pagalbą religinis ir dorinis jaunimo subrendimas, kuris, šalia mokslo, duoda jaunimui valios išlavinimą, būdo sutvirtėjimą ir tuo būdu sudaro pilnutinumą asmenyje“ (Reinys, 1925, 5–7).

Taigi, M. Reinys akcentuoja, kad, ugdant asmenybę, svarbus ne vien žinių perteikimas ir įsisąmoninimas, bet ir gebėjimo mąstyti, priimti sprendimus ir prisiimti atsakomybę – doros – ugdymas: rengiant jaunuomenę gyvenimui, svarbi realinio ir dorinio pradmenų harmonija. Apie tai kalba ir vienas žymiausių šių laikų religijos pedagogikos atstovų T. Groome'as, reflektuodamas šių laikų aktualijas ir dorinio ugdymo perspektyvą ir savo išvadas bei siūlymus pateikdamas modelyje, kuriuo šiandien yra paremtos pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos.

Savo straipsniuose arkivyskupas M. Reinys kalba apie mokymąsi kaip visumą. Šios veiklos tikslas – visapusiškas asmenybės ugdymas. Į tai arkivyskupas sutelkia visą dėmesį. Taigi, arkivyskupo idėjos ugdymo srityje nesiriboja tik siauru kokios nors srities išmanymu. Jau tarpukaryje M. Reinys troško, kad žmogus gebėtų deramai atsakyti į laikmečio iššūkius. Būtent čia ir atsiskleidžia arkivyskupo pedagoginės minties naujumas bei savitumas. Jau tuomet arkivyskupas suvokė, kad šiam tikslui reikalingas interdiscipliniškumas. Pagrindinė arkivyskupo idėja ugdant asmenybę – galimybės argumentuotai apsispręsti ir priimti atsakomybę už savo sprendimus ugdymas. Šiam tikslui pasiekti negalima apsiriboti tik gilinimusi į vieną siaurą sritį. Jau tuomet arkivyskupas pastebėjo, jog, norint pasiekti šį tikslą, reikalingas platus diapazonas. Tai ir yra pagrindinė arkivyskupo idėja, kuria jis rėmėsi ir plėtojo tiek savo mintis dėstyda-

mas straipsniuose, tiek bendraudamas su universiteto auditorija, tiek tiesiogiai dalyvaudamas įvairiuose renginiuose.

Vertybės, kurias ugdyti siekiama bendrojo ugdymo mokyklose, neturi būti atsietos nuo gyvenimo, nuo konkrečių problemų apsvaistymo ir sprendimo. Todėl doriniame ugdyme svarbios integruotos įvairių dalykų pamokos.

Išvados

1. Dorinio ugdymo turinys bendrojo ugdymo mokyklose nuolat kinta. Jo uždaviniai apima vis platesnę problemų ir iššūkių horizontą, kuriame vis iš naujo reikia atsakyti į esminius klausimus, atpažinti vertybes ir išmokti apsispręsti už jas. Tam reikia ne tik proto, žinių, bet ir valios. Taigi, dorinis ugdymas kaip toks negali būti atsietas nuo gyvenimo, nuo konkrečių, nuolat išskylančių vertybinių problemų apmąstymo ir sprendimo.
2. Matydamas, kad šiuolaikiniam žmogui vertybės turi kalbėti konkrečiu laiku ir konkrečioje situacijoje, religijos pedagogikos profesorius Thomas Groome'as siekia jas perteikti sprendžiant konkrečias gyvenimo problemas. Jo metodas, kurio pagrindu sudarytos dorinio ugdymo programos, skirtos Lietuvos bendrojo ugdymo mokykloms, remiasi hermeneutine spirale, kur teorija ir praktika, patirtis ir žinojimas vienas kitą papildo.
3. Protingumas, valingumas, gebėjimas apsispręsti ir prisiimti atsakomybę už savo sprendimus – tai kryptys, kuriomis savo pedagogines mintis plėtoja arkivyskupas Mečislovas Reinys. Tam tikras proto išlaisvinimas – svarbiausia idėja, apibūdinanti visą šios asmenybės akademinę darbuotę ir nepraradusi aktualumo šiandien.
4. Dorinis ugdymas šiandien neturi būti apribotas vien tik taisyklių ar dogmų žinojimu. Jis turi apimti tiek pažinimą, tiek apsisprendimą ir atsakomybę. Todėl čia labai svarbus įvairiaaspektis ugdymas. Dorinio ugdymo programos plačios, paliekama daug galimybių ugdytojui, siekiant, kad perduota žinia būtų kuo aktualesnė. Taigi, ugdymo spektro platumas, ką jau nuo praeito šimtmečio pradžios tiek teoriškai, tiek praktiškai stengėsi įgyvendinti viena intelektualiausių tarpukario asmenybių – arkivyskupas Mečislovas Reinys, turi atgarsį dabartinėse dorinio ugdymo programose, skirtose pradinio ir pagrindinio ugdymo mokykloms, parengtose pagal Thomo Groome'o modelį.

Literatūra

1. Gaižutis A., 2014, Arkivyskupas Mečislovas Reinys – neotomistinės filosofijos pradininkas Lietuvoje. *Soter*. Nr. 51 (79). P. 7–14.
2. Groome T., 1998, *Educating for live. A spiritual vision for every teaching and parent*. Allen, Texas. Thomas More an RCL Company.
3. Katalikiškojo ugdymo kongregacija. Katalikiškoji mokykla ant trečiojo tūkstantmečio slenkščio, http://eis.katalikai.lt/vb/romos_kurija/kongregacijos/kat-ugdymo/1997-12-28_katalikiskoji-mokykla-ant-treciojo-tukstantmecio-slenkscio
4. Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos, 2009. Vilnius.
5. Pipiras N., 2017, Mečislovas Reinys ir Adelė Dirsytė: kuriant ateitį iššūkių verpetuose, <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2017-11-09-mecislovas-reinys-ir-adele-dirsyte-kuriant-ateiti-issukiu-verpetuose/165909>
6. Reinys M., 1920, Mokslinio lavinimo tikslas. *Ateitis*. P. 121–125.
7. Reinys M., 1917, Auklėjimo kely. *Atžala*. P. 17–22.
8. Reinys M., 1925, Lavinimo bei auklėjimo kely. *Lietuvos mokykla*. Nr. 1. P. 5–7.
9. Vasiliauskienė A., 2006, M. Reinys – krikščioniškosios pedagogikos universalumo puoselėtojas. *Soter*. Nr.17 (45). P. 86–90.

Summary

MEČISLOVAS REINYS' PEDAGOGICAL IDEAS IN TODAY'S MORAL EDUCATION PROGRAMMES

Nerijus Pipiras

The Thomas Groome model, used to prepare moral (religious) education programmes for Lithuanian primary and basic schools, has been presented in the paper. In this model, Christian values have been dealt with by solving life problems. The main purpose of moral education is to develop various skills: to make decisions, to take responsibility for one's own development and learning, to draw considered conclusions coping with the problems of the time. Values should not be separated from life. On the contrary, we should bear them in mind solving our problems. A broad, holistic approach is necessary.

The purpose of moral education is to equip children with moral values, moral education is an interdisciplinary process. Archbishop Mečislovas Reinys, one of the most intellectual personalities in the interwar period, emphasized that.

Several Archbishop M. Reinys' articles, in which he analyzed the importance of education and the development of the whole person, have been discussed in the second part of the article. He published his thoughts on the importance of education for human development in science journals and periodicals after his return to Lithuania from studies abroad.

Keywords: *Archbishop, moral education, programmes.*

Santrauka

MEČISLOVO REINIO PEDAGOGIKOS IDĖJOS IR JŲ REIKŠMĖ ŠIANDIENOS
DORINIO UGDYMO PROGRAMOSE*Nerijus Pipiras*

Straipsnyje pristatomas Thomo Groome'o modelis, pagal kurį parengtos dorinio ugdymo (tikybos) programos Lietuvos bendrojo ugdymo pradinėse ir pagrindinėse mokyklose. Šiame modelyje krikščioniškosios vertybės atpažįstamos sprendžiant gyvenimiškas problemas. Galimybė apsispręsti ir būti atsakingam už savo sprendimus, mokymasis daryti argumentuotas išvadas matant dabarties problemas – pagrindinis dorinio ugdymo tikslas. Vertybės neturi būti atsietos nuo gyvenimo. Atvirkščiai, jos turi atsispindėti problemų sprendimuose. Tam reikalingas platus, visuminis požiūris.

Dorinio ugdymo siekinys – visapusiškai ugdyti asmenybę, todėl pats procesas pasižymi interdiscipliniškumu. Visa tai akcentavo viena intelektualiausių tarpukario Lietuvos asmenybių – arkivyskupas Mečislovas Reinys.

Antroje straipsnio dalyje apžvelgiama keletas arkivyskupo M. Reinio straipsnių, kuriuose gvildenama visapusiška asmenybės ugdymo svarba. Savo mintis apie ugdymo svarbą arkivyskupas publikavo tiek moksliniuose, tiek periodiniuose leidiniuose, pats iš karto grįžęs po studijų į Lietuvą, matė žmogaus, kaip asmenybės, ugdymo svarbą.

Prasminiai žodžiai: *arkivyskupas, dorinis ugdymas, programos.*

Įteikta 2019-02-01

Priimta 2019-03-27